

2.4.2025

Viite

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 22.10.2024 myöntämän ympäristöluvan nro 144/2024, lupamääräykset 2 ja 17.

Kuuleminen Saunakankaan jätteiden käsittelylaitoksen toimintaa koskevan uuden hallintopakon ja siihen liittyvän uhkasakon asettamisessa, 28.1.2025.

Asia

Hallintopakkopäätös, ympäristönsuojelulain 175 §:n mukainen määräys ympäristölupapäätöksen määräysten laiminlyönnin johdosta.

Velvoitettava

Kajaanin Romu Oy
Mustantie 501
87900 Kajaani

Viranomaisen toimivalta

Ympäristönsuojelulaki 175 §

Taustaa

Kajaanin Romu Oy:n Saunakankaan jätteiden käsittelylaitoksella Majasaarella käsitellään jätteitä ja murskataan metalliromua. Käsittelylaitoksella on Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 22.10.2024 myöntämä ympäristölupa, joka on tullut lainvoimaiseksi 21.1.2025. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Kainuun ELY-keskus) on ympäristölupaa valvova ympäristönsuojeluviranomainen. Laitokselta on edellytetty ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukainen ympäristölupa, koska kyseessä on jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely. Tällä uudella ympäristöluvalla kumottiin yhtiön aiempi ympäristölupa (12.5.2017). Yhtiön toiminta laitosalueella on käynnistynyt alueen rakentamisella vuonna 2010. Alkuperäinen ympäristölupa on myönnetty 15.9.2010.

Esillä olevaa hallintopakkomenettelyä edeltävät vaiheet

Kajaanin Romun Saunakankaan käsittelylaitos on ollut pitkään sille myönnetyn ympäristöluvan vastaisessa tilassa jätteiden liian suurien varastointimäärien vuoksi. Tämän vuoksi Kainuun ELY-keskuksella on ollut käynnissä laitosta koskeva hallintopakkomenettely. Ympäristöluvan vastainen tila on todettu Kainuun ELY-keskuksen tekemissä ympäristöluvan valvontaan liittyvissä vuosittaisissa tarkastuksissa vuodesta 2017 alkaen. Kainuun ELY-keskus on laatinut näistä tarkastuskertomukset.

Kainuun ELY-keskuksella on ollut aiemmin käynnissä eriaikaisesti kaksi hallintopakkomenettelyä Saunankankaan laitosta koskien. Hallintopakkoa koskevat päätökset on annettu 1.10.2018 ja 25.6.2020. Tällä myöhemmin annetulla hallintopakkopäätöksellä on kumottu aiempi päätös.

Viimeisimmässä hallintopakkopäätöksessä (2020) yhtiö on määrätty vähentämään asteittain varastossa olevan jätteen määrää. Tähän liittyen yhtiölle on asetettu juokseva vuotuinen uhkasakko, jonka suuruus on ollut 100 000 euroa kutakin tarkasteluvuotta kohden. Uhkasakkoa ei ole toistaiseksi tuomittu maksuun.

Ympäristöluvan (2017) lupamääräyksen 2 mukainen varastoitavan jätteen sallittu enimmäismäärä 54 830 tonnia on tullut hallintopakkopäätöksen mukaan saavuttaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tuolloin myös kunkin jätelajin varastossa olevan määrän on tullut olla ympäristöluvan mukainen. Hallintopakkopäätöksen edellyttämän varastossa olevan jätteen kokonaismäärän vähentämisen vaatimus näkyy alla olevassa taulukossa (hallintopakkopäätöksen sivu 8).

Taulukko 1. Asetettavat päävelvoitteet / tarkastelujaksot

Päävelvoite/ tarkastelujakso	Jätteiden määrän vähentämistä vaatimus v. 2019 lopun tasosta (98 462 tonnia)		Varastossa olevien jätteiden enimmäis- kokonaismäärä (tonnia)
	%	tonnia	
2020	5	4 923	93 539
2021	8	7 877	85 662
2022	8	7 877	77 785
2023	8	7 877	69 908
2024	8	7 877	62 031
2025	n. 7	7 201	54 830

Tässä 25.6.2020 annetussa hallintopakkopäätöksessä päävelvoite on perustunut silloin voimassa olleeseen ympäristölupaun (12.5.2017, Nro 31/2017/1), joka on nyttemmin kumottu toiminnanharjoittajalle myönnetyllä uudella ympäristöluvalla (22.10.2024).

Uuden uhkasakon asettamista koskeva menettely

Uhkasakkolain 12 §:ssä säädetään uuden uhkasakon asettamisesta. Lainkohdan 2 momentissa säädetään, että jos olosuhteet ovat muuttuneet tai asiaan on saatu olennaista uutta selvitystä taikka aikaisempi päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen, uhkasakon asettanut viranomainen voi poistaa aikaisemman uhkasakon asettamista koskevan päätöksensä ja käsitellä asian kokonaan tai osittain uudelleen.

Kainuun ELY-keskus toteaa uhkasakon asettamista koskevan hallintopakkopäätöksen antamisen jälkeen ilmenneen seikkoja, joiden johdosta uhkasakon asettamista koskevan asian uudelleen käsittelyä on pidettävä perusteltuna. Saunakankaan käsittelylaitokselle on myönnetty uusi ympäristölupa, joka on tullut lainvoimaiseksi Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 21.1.2025. Päätöksen lainvoimaiseksi tuloa viivästytti Kainuun ELY-keskuksen vakuutta koskeva valitus, jonka ELY-keskus myöhemmin perui. Vaasan hallinto-oikeus teki valituksen perumiseen liittyvän päätöksen 21.1.2025, jossa todetaan ympäristöluvan tulleen tuolloin lainvoimaiseksi.

Luvan haltijalle 25.6.2020 asetettu hallintopakko on perustunut luvan haltijan aiempaan, nyttemmin kumottuun ympäristölupaan (2017). Uudessa ympäristöluvassa annetut jätteiden varastointia määräykset poikkeavat kumotun ympäristöluvan määräyksistä etenkin jätelajikohtaisten varastointimäärien osalta. Tämän vuoksi 25.6.2020 annettu hallintopakkopäätös ei ole enää ajantasainen. Näin ELY-keskus on käynnistänyt uuden hallintopakon asettamiseen liittyvän menettelyn.

Huomioiden sen, että Saunakankaan laitos on edelleen selvästi myös uuden ympäristöluvan vastaisessa tilassa, eikä ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tilanteen voida olettaa palautuvan lainmukaiseksi ilman hallintopakkomääräystä ja siihen liittyvää tehostetta (uhkasakko), hallintopakkomenettelystä ei tule luopua. Edellä selvitetyllä tavalla Kainuun ELY-keskus on katsonut tarpeelliseksi uuden hallintopakkoasian ja siihen liittyvän uuden uhkasakon vireille laittamisen.

Toiminnanharjoittajan kehottaminen ja kuuleminen koskien uutta hallintopakkomenettelyä ja siihen liittyvää uhkasakkoa

Kainuun ELY-keskus totesi 28.1.2025 laatimassaan kehoitus- ja kuulemiskirjeessä, että Saunakankaan laitos on edelleen selvästi ympäristöluvan vastaisessa tilassa. Kainuun ELY-keskus kehotti Kajaanin Romu Oy:tä saattamaan Saunakankaan laitoksen jätteiden varastoinnin uuden ympäristöluvan edellyttämälle tasolle. Samalla kirjeellä luvan haltijaa kuultiin hallintopakon asettamisesta.

Kehotus- ja kuulemiskirjeessä ELY-keskus totesi, että varastoituna olevien jätteiden määrä ylittää myös uuden ympäristöluvan (22.10.2024) salliman enimmäismäärän. Toiminnassa syntyvien jätteiden hyväksytyt varastointimäärät on esitetty lupamääräyksessä 17 (sivu 84). Sen mukaan toiminta-alueella saa olla kerralla varastoituneena omassa toiminnassa muodostuvaa jätettä 22 624 tonnia. Lupamääräyksessä on asetettu myös jätelajikohtaiset varastointimäärät. ELY-keskuksen jätemäärien seuranta perustuu yhtiön tekemään vuosiraportointiin. Vuosittain ELY-keskukselle toimitettujen jätemäärien

seurantareporttien mukaan tätä omassa toiminnassa muodostuvaa jätettä oli varastossa vuoden 2023 lopussa yhteensä 62 759 tonnia. Myöhemmin kehotus- ja kuulemiskirjeen vastaanottamisen jälkeen toiminnanharjoittajan 28.2.2025 jättämän vuosiraportin mukaan omassa toiminnassa muodostuvaa jätettä oli varastossa vuoden 2024 lopussa 52 940 tonnia.

Kehotus- ja kuulemiskirjeessä ELY-keskus totesi, että sen on tarkoitus antaa uusi hallintopakkopäätös, jossa tullaan edellyttämään varastoitavien jätteiden määrän vähentämistä sekä asettamaan tarvittaessa ympäristönsuojelullisia määräyksiä luvanvastaisesti varastoidun jätteen haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Hallintopakkoa on tarkoitus tehostaa uhkasakolla YSL 184 §:n mukaisesti. Uusi hallintopakko ja siihen liittyvä uhkasakko perustuvat varastoituna olevien jätteiden määrän vähentämisen tarpeeseen ympäristöluvan sallimalle tasolle.

Kajaanin Romu Oy:n antama vastine

Kajaanin Romu antoi 5.3.2025 alla olevan vastineen kuulemisen vuoksi:

Kajaanin Romu esittää ensisijaisesti, että

- 1) hallintopakkomenettelyä ei jatketa uuteen ympäristölupaan liittyen, koska hakijan suunnitellut uuden luvan mukaiset investoinnit ja suunnitelmat varastoidun jätteen määrän vähentäminen johtaa toiminnan saattamiseen luvanmukaiseen tilaan varsin lyhyellä aikajaksolla; ja
- 2) toissijaisesti, mikäli uuden hallintopakon asettaminen katsotaan tarpeelliseksi, tulisi hakijalle asettaa määräaika luvanmukaiseen tilaan pääsemiselle ja omassa toiminnassa muodostuvan jätteen määrän vähentämiselle siten, että määräaika olisi 30.4.2026 asti.

Perustelut Kajaanin Romun esitykselle ovat seuraavat:

Hakijan toiminta on muuttunut aiempaan verrattuna ja uusi ympäristölupa kuvastaa paremmin toiminnan nykytilaa

Kajaanin Romu on tehnyt merkittävästi työtä toiminnan kehittämiseksi viime vuosina. Yhtiöllä on tehty omavalvontasuunnitelma ja sillä on käytössään laatujärjestelmä (ISO 9001) sekä ympäristöjärjestelmän käyttöönotto on viimeistelyvaiheessa (ISO 14001). Se on sitoutunut Ecovadis-luokitukseen ja aloittanut suunnitelmallisen vastuullisuustyön raportointineen.

Kierrätyslaitokselle otetaan vastaan pääasiassa esikäsiteltyä sähkö- ja elektroniikkaromua, jota lajitellaan, varastoidaan ja käsitellään murskaamalla. Kajaanin Romulla on Suomen tehokkain prosessi käsitellä vastaavanlaista SER-romua. Koska SER-jätteen määrä on tuottajavastuuseen perustuvaa, on laitokselle vastaanotettava määrä yhteydessä yhteiskunnan keräykseen toimittamaan jätemäärään, ja Kajaanin Romu ei omien sopimustensa mukaisesti voi rajoittaa jätteen vastaanottoa.

Kajaanin Romu on ottanut käyttöön keväällä 2024 uuden tuotantolinjan, joka pystyy

erottelemaan jätteestä metallit yli 99 % tehokkuudella hyötykäyttöön. Investointi vastaa metallin kasvavaan kysyntään ja lisää kierrätysmetallin käyttöä raaka-aineena EU-alueella. Tällä parannetaan myös mahdollisuuksia saada aiemmin laitoksella varastoidut jättejakeet hyötykäyttöön, mikä tulee ilman muuta johtamaan siihen, että aiemman kaltaista jätteen varastointia laitosalueelle ei enää jatku.

Uuden ympäristöluvan mukaiset toimet, kuten varastokenttien vedenpitävä asfaltointi ja hulevesien hallinta ovat meneillään ja työt jatkuvat keväällä 2025 heti säiden salliessa kenttien asfaltoinnilla. Tämä parantaa välittömästi varastointiin liittyvien ympäristövaikutusten hallintaa.

Varastoitavan jätteen laatu ja tämänhetkinen varastointimäärä

Hakija ymmärryksen mukaan hallintopakko kohdistuu lähinnä omassa prosessissa syntyviin pöly-, alite-, SLF- ja SHF-jakeisiin sekä metallirikasteeseen, vaikka lupamääräyksessä ja hallintopakon asettamispäätöksessä esitetty varastoitavan jätteen määrä viittaa koko Saunakankaan jätekeskuksen varastoitaviin jätemääriin. Metallirikasteella tarkoitetaan prosesseissa syntyviä välituotteita, jotka sisältävät runsaasti erilaatuisia metalleja ja epäpuhtauksia. Metallirikasteet vaativat vielä lisäprosessointia, jotta kaikki metallit saadaan talteen. Murskaamalla syntyvistä metallirikasteista käytetään eri lähteissä myös termejä SLF, SLF-jae, SLF-energiajoe. Lisäksi prosessin eri vaiheista erotetaan pöly. Yli 3 mm:n metallirikasteet ohjataan uuden luvan mukaisesti jatkokäsittelyyn. Jäljempänä esitetyt perustelut koskevat erityisesti näitä jakeita (luvanmukainen yhteisvarastointimäärä 22 500 tonnia).

Hallintopakkoon liittyvän uuden lupamääräyksen mukaan omassa toiminnassa muodostuvaa jätettä saa olla varastoituna enintään 22 624 tonnia. Aiemman, kumotun ympäristöluvan lupamääräyksen 17 ja aiemman hallintopakkopäätöksen mukaisesti jätteen 54 830 tonnia on tullut saavuttaa vuoden 2025 loppuun mennessä.

Lupamääräyksessä on asetettu myös jätelajikohtaiset varastointimäärät. ELY-keskuksen jätemäärien seuranta perustuu yhtiön tekemään vuosiraporttiin. Sen mukaan tällaista omassa toiminnassa muodostuvaa jätettä on ollut varastossa vuoden 2023 lopussa 62 759 tonnia.

Yhtiön 28.2.2025 toimittaman vuoden 2024 vuosiraportin mukaan hallintopakon kohteena olevien jättejakeiden määrä on vuoden 2024 lopussa ollut yhteensä 57 717,64 tonnia. Varastoitavan jätteen määrä on siis vähentynyt vuoden 2024 aikana. Vuoden 2025 alkupuolella varastoitava jätemäärä on vähentynyt noin 4 000 tonnia. Luvan mukaiseen tilaan pääseminen edellyttää yhteensä noin 35 000 tonnien vähentämistä vuoden 2024 lopun tilanteeseen verrattuna.

On syytä huomata, että yhtiö on toiminut suunnitelmallisesti aiemman hallintopakkopäätöksen mukaisesti, eikä sen mukaista uhkasakkoa ole tarvinnut toteuttaa. Ilman muuttunutta uuden ympäristöluvan mukaista varastointimäärän muutosta Kajaanin Romu olisi ongelmitta saavuttanut aiemman hallintopakkopäätöksen mukaisen, vuoden 2025 loppuun asti mitoitettun varastointimäärän (54 830 tonnia). Uuden luvan mukaiset

määrä ovat merkittävä tiukennus aiempaan verrattuna, mutta toteuttamiskelpoisia kohtuullisella aikavälillä ilman hallintopakkoakin.

Kajaanin Romulla on suunnitelmia ja konkreettisia toimia varastoitavan jätteen määrän vähentämiseksi

Hakijalla on suunnitelma varastoitavan jätteen määrän vähentämiseksi ja se on aktiivisesti toiminut myös vuoden 2024 ja alkuvuoden 2025 aikana varastosta eroon pääsemiseksi.

Hallintopakon kohteena olevien jätejakeiden poistaminen on vuodenaiksidonnaista. Alitteita sekä SLF-jakeita otetaan vastaan ainoastaan polttolaitoksille, koska orgaanisen aineksen johdosta niiden kaatopaikkasijoittaminen ei ole mahdollista. Jätejakeita on viety Saunakankaan jätekeskuksesta mm. Ouluun ja Kuopioon polttolaitoksille niiden vastaanottokapasiteetin mukaisesti. Sääolot vaikuttavat polttolaitosten ajamiseen ja siten jätteen vastaanottoon. Jätteenpolto on enimmäkseen vain talvikaudella tapahtuvaa ja laitokset eivät yleensä toimi kesäkaudella lainkaan. Kaudella 2024-2025 lauha alkutalvi on viivästyttänyt lämmityskauden aloittamista ja siten vähentänyt jätteen vastaanoton mahdollisuuksia. Sopimus vastaanotosta oli tehty myös Remeon kanssa, mutta Remeon laitos oli ainakin talvikauden 2025 pois käytöstä laitoksella tapahtuneen tulipalon vuoksi ja siksi jätteen vastaanotto ei toteutunut Kajaanin Romusta riippumattomista syistä. Kajaanin Romu ei ole itse voinut vaikuttaa sääoloihin ja vastaanottavan laitoksen onnettomuuksiin millään tavalla, mutta ne ovat merkittävästi hidastaneet jätteen poisviennin, joka oli saatu jo hyvään alkuun. Jätteen mahdollisia vastaanottajia kartoitetaan koko ajan lisää ja tarjouksia on pyydetty aina noin 10 000 tonnin vastaanotosta kerrallaan. Fortumin Kuopion laitoksen kanssa on nyt tehty sopimus 10 000 pölytonnin vastaanotosta. Alitteiden ja SLF:n osalta sopimuksia on eri toimijoiden kanssa noin 7 000 tonnista ja muita neuvotteluja on meneillään. Muita esteitä tai rajoitteita jätteiden poisviennille ei ole kuin jätteenpolttolaitosten rajallinen lämmityskausi, joka mahdollistaa jätteiden poisviennin Saunakankaan laitokselta käytännössä ainoastaan talven aikana.

Kajaanin Romu huomauttaa, että polttokelpoisen jätteen vastaanottoon voi vaikuttaa myös ulkomailta Suomeen polttolaitoksille tuotavan vastaavan kaltaisen jätteen määrä, jolla voi olla merkitystä polttolaitosten vastaanottokapasiteettiin.

Osa ko. jätejakeista (metallirikaste) on mahdollista saada hyödyntämiskelpoiseksi väli tuotteeksi laitoksen kehittyneiden prosessien takia. Kajaanin Romu on investoinut merkittävästi sivuvirtojen hyödyntämisen tehostamiseen ja uusilla tuotantolinjainvestoinneilla aiemmin jätteeksi luokiteltava materiaali saadaan käsiteltyä niin, että sillä on kaupallista hyödyntämisarvoa. Jatkossa kaikki metallirikasteiksi tähän asti luokiteltu materiaali on hyödyntämiskelpoista. Varastoidun jätteen osalta puhutaan noin 10.000-20.000 tonnin määrästä. Koska kyseessä on kaupallista arvoa omaava tuote, tullaan se luovutamaan eteenpäin heti kun sopimus vastaanottajakumppanin kanssa on tehty.

Edellä kuvatuilla toimilla jätteen määrää saadaan vähennettyä talvikauden 2025-2026 loppuun mennessä realistisesti ainakin 30.000 tonnia.

Uuden ympäristöluvan mukaisen vakuuden määrä on riittävä tarvittaessa huolehtimaan jätteiden poistamisesta

Uuden ympäristöluvan mukaisesti toiminnanharjoittajan on asetettava kolmen kuukauden kuluessa lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta Kainuun ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat-vastuualueelle 1 774 000 euron vakuus asianmukaisen jätehuollon, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa sekä sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Aiemman luvan mukainen vakuusmäärä on ollut 160 000 euroa. Vakuus on tarkoitettu toiminnan jätehuollon järjestämiseen toiminnan loppuessa, ja on selvää, että uuden vakuuden määrä riittäisi toiminnan lakatessa kattamaan varastoitavien jättejakeiden polttoon tai hyötykäyttöön toimittamiseen tarvittavat kustannukset. Tilanne on siis erilainen kuin aiemmin, jolloin vakuus on ollut selvästi alimitoitettumpi. Teoreettinen riski siitä, että laitoksella varastoidut jätteet jäisivät hallitsematta laitosalueelle toiminnan lakatessa on nyt riittävästi katettu vakuuden kautta.

Hallintopakon ja mahdollisesti asetettavan uhkasakon tulee olla oikeasuhteisia asetettavaan velvoitteeseen nähden

Kajaanin Romu on samaa mieltä Kainuun ELY-keskuksen kanssa siitä, että uuden ympäristöluvan lainvoimaiseksi tulon myötä perustetta aiemman hallintopakon voimassa pitämiseksi ei ole. Uhkasakkolain 12 §:n mukaisesti aiempi päätös tulee tällöin poistaa. Kajaanin Romu kuitenkin katsoo, että edellä esitetyillä toimilla laitoksen toiminta saadaan luvanmukaiseen tilaan lämmityskauden 2025-2026 loppuun mennessä joka tapauksessa, joten velvoitteiden tehostaminen uudella hallintopakolla on ensisijaisesti tarpeetonta. Jos hallintopakko kuitenkin asetettaisiin ja sitä tuettaisiin uhkasakolla, hakija korostaa, että uhkasakkolain 11 §:n mukaisesti erityisesti uhkasakon määräämisessä olennaista on sen arvioitu, onko ”päävelvoitetta olennaiselta osalta noudatettu”. Edellä esitetyillä toimilla toiminta on joka tapauksessa saatettavissa luvanmukaiseen tilaan, mikäli esim. polttokelpoisten jätteiden vastaanottoon ei tule luvanhaltijasta riippumattomia esteitä. Koska polttokelpoisten jätteiden vastaanotto on vahvasti kausiluonteista, ei hallintopakkopäätöstä voi ajallisestikaan asettaa siten, että velvoitteen toteuttamista edellytettäisiin jo kesäkaudella. Jos ELY-keskus katsoo kuitenkin hallintopakkomääräyksen tarkoituksenmukaiseksi, olisi syytä ajoittaa tarkasteluajankohta seuraavan lämmityskauden jälkeen, jolloin hakijalla on ollut tosiasiallinen mahdollisuus pyrkiä toteuttamaan velvoitetta varastoitavan jätteen määrän vähentämiseen.

Kajaanin Romu korostaa, että tämän vastineen alussa kuvatut toimet, kuten varastointikentän asfaltointi ja alueen aitaaminen tullaan toteuttamaan joka tapauksessa keväällä/kesällä 2025, mikä jo olennaisesti parantaa jätteen varastointiin liittyvää ympäristönsuojelun tasoa. Omavalvontasuunnitelma ja uuden luvan mukaiset, aiempaa tiukemmat päästörajat poistavat teoreettisenkin pilaantumisen riskin. Nämä toimet, kuten myös jätevakuuden korotettu määrä, tulee huomioida mahdollisen uhkasakkovelvoitteen määrän arvioinnissa.

KAINUUN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Kainuun ELY-keskus poistaa Kajaanin Romu Oy:n Saunakankaan laitoksen toimintaa koskevan 25.6.2020 antamansa, uhkasakkolain mukaisen tehosteen sisältäneen hallintopakkopäätöksen.

Kainuun ELY-keskus velvoittaa Kajaani Romu Oy:n saattamaan toimintansa ympäristöluvan mukaiseen tilaan asettamalla tällä käsillä olevalla uudella hallintopakkopäätöksellä seuraavan päävelvoitteen:

Päävelvoite

Kainuun ELY-keskus määrää Kajaanin Romu Oy:n saattamaan toimintansa ympäristöluvan mukaiseksi jätteiden varastointimäärien osalta. Jätteiden varastointimäärät tulee saattaa ympäristöluvan mukaiselle tasolle jätteiden kokonaismäärän ja kutakin jätelajia koskevan lupamääräyksen osalta (ympäristöluvan lupamääräykset 2 ja 17).

Kainuun ELY-keskus määrää yhtiön vähentämään Saunakankaan laitoksella varastoidun jätteen määrän ympäristöluvan mukaiseksi 31.12.2025 mennessä.

Saunakankaan laitoksella varastoitujen jätteiden kokonaismäärää tulee vähentää voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräysten 2 ja 17 mukaiseksi. Lupamääräyksessä 2 on asetettu vastaanotettavien jätteiden kertavarastoinnin maksimimäärät (yhteensä 32 650 tonnia). Lupamääräyksessä 17 on asetettu omassa toiminnassa muodostuvan jätteen kertavarastoinnin maksimimäärät (yhteensä 22 624 tonnia).

Uhkasakon asettaminen päävelvoitteen tehostamiseksi

Kainuun ELY-keskus asettaa ympäristönsuojelulain 184 §:n nojalla uhkasakon.

Päävelvoitteita koskeva uhkasakko on 100 000 euroa ja lisäerä 100 000 euroa tästä eteenpäin kutakin tarkasteluvuotta kohti.

Jos päävelvoitetta ei noudateta, Kainuun ELY-keskus voi uhkasakkolain 10 §:n nojalla tuomita uhkasakon maksettavaksi.

Päätöksen perustelut

Sovellettava lainsäädäntö

Hallintopakosta säädetään ympäristönsuojelulain (527/2014, YSL) 18 luvussa. Kainuun ELY-keskus voi antaa asiassa YSL 175.1 §:n mukaisen määräyksen, jolla se valvontaviranomaisena kieltää sitä, joka rikkoo YSL:n nojalla annettuja määräyksiä, jatkamasta määräysten vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa. Viranomainen voi tehostaa määräystä uhkasakolla YSL 184 §:n mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain 175 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa. Pykälän 2 momentin mukaan luvanvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa valtion valvontaviranomainen silloin, kun ympäristöluvan on myöntänyt valtion ympäristölupaviranomainen.

Ympäristönsuojelulain 184 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Pykälän 3 momentissa säädetään, että jollei ympäristönsuojelulaista muuta johdu, uhkasakkoa, teettämishukkaa ja keskeyttämishukkaa koskevaan asiaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Uhkasakkolain 6 §:ssä säädetään uhkasakon asettamisesta. Lainkohdan 1 momentin mukaan uhkasakko asetetaan määrämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava uhkasakko. Lainkohdan 2 momentissa säädetään, että uhkasakko asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (juokseva uhkasakko). Lainkohdan 3 momentin mukaan asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava. Määrääjän pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 8 §:ssä säädetään uhkasakon suuruudesta. Lainkohdan mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 12 §:ssä säädetään uuden uhkasakon asettamisesta. Lainkohdan 1 momentin mukaan uutta uhkasakkoa ei saa asettaa, ellei kysymystä aikaisemman uhkasakon tuomitsemisesta ole käsitelty. Lainkohdan 2 momentissa säädetään, että jos olosuhteet ovat muuttuneet tai asiaan on saatu olennaista uutta selvitystä taikka aikaisempi päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen, uhkasakon asettanut viranomainen voi poistaa aikaisemman uhkasakon asettamista koskevan päätöksensä ja käsitellä asian kokonaan tai osittain uudelleen.

Aikaisemman hallintopakkopäätöksen ja siihen liittyvän tehosteen poistaminen

Uuden hallintopakkopäätöksen tarve on tullut laitokselle myönnetyn uuden ympäristöluvan myötä. Uudessa ympäristöluvassa on annettu jätteiden varastoinnille aiemmasta päätöksestä poikkeavat jätteiden enimmäismäärät. Tästä syystä Kainuun ELY-keskus poistaa asiassa 25.6.2020 antamansa hallinto-pakkopäätöksen siihen liittyvine uhkasakkolain mukaisine tehosteineen.

Päävelvoitteen määräajan asettaminen

Kainuun ELY-keskus on edellä kohdassa ”Esillä olevaa hallintopakkomenettelyä edeltävät vaiheet” esitetyllä tavalla edellyttänyt laitoksen saattamista ympäristöluvan mukaiseen hyväksyttävään tilaan 31.12.2025 mennessä. Tämän tehosteeksi oli asetettu uhkasakko. Hallintopakkopäätöksessä (25.6.2020) oli asetettu vuosittainen jätemäärien vähentämisvelvoite, josta velvoitettava on toistaiseksi selviytynyt. Myös hallintopakkopäätöksessä edellytetyt lisävelvoitteet on hoidettu kuntoon. Jättemäärien vähentämisen velvoitteiden osalta on todettava, että vähentämisvaatimus on perustunut vuoden 2024 loppuun asti varastossa olevien jätteiden kokonaismäärään. Jätelajikohtainen tarkastelu olisi tehty vasta vuoden 2025 vuoden lopussa. Jätelajikohtaiset varastointimäärät eivät olisi täyttyneet, jos tarkastelua olisi tehty aiemmin. Esimerkiksi alitteen määrä oli vuoden 2024 lopussa 23 800 tonnia, kun sen ympäristöluvan (2017) mukaan olisi tullut olla 200 tonnia.

Uhkasakkolain 6.3 §:ssä säädetään muun ohella, että määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat. Tässä hallintopakkopäätös mukailee määräajan osalta edellistä hallintopakkopäätöstä. Näin Kainuun ELY-keskus ei ole hyväksynyt luvanhaltijan esittämää lisäaikaa tulevalle lämmityskaudelle. ELY-keskus katsoo, että tämän vuoden loppuun ulottuva aikataulu on ollut luvanhaltijan tiedossa jo vuodesta 2020 asti, ja siihen on ollut riittävästi aikaa valmistautua. Näin ollen Kainuun ELY-keskus varaa Kajaanin Romu Oy:lle aikaa vuoden 2025 loppuun asti Saunakankaan laitoksen toiminnan saattamiseksi ympäristöluvan mukaiselle tasolle. Tämän ajan puitteissa toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että luvan mukainen jätteiden varastointimäärä saavutetaan jätteiden kokonaismäärän ja kaikkien jätelajien osalta. Päävelvoitteen takarajan jälkeiselle ajalle on asetettu vuosittainen juokseva uhkasakko sen varmistamiseksi, että laitoksen ympäristöluvanvarainen tila tullaan saavuttamaan.

Uuden hallintopakkopäätöksen yleisperustelut

Jätteiden määrän vähentämistä koskevan velvoitteen asettamiselle on edelleen tarve, koska Kajaanin Romu Oy:n Saunakankaan käsittelylaitolla varastoidun omassa toiminnassa muodostuvan jätteen määrä ylittää yhtiölle myönnetyssä uudessa ympäristöluvassa hyväksytyt tason. Varastoitujen jätteiden määrää tulee vähentää, jotta laitos saavuttaa ympäristöluvan mukaisen tilan.

Uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite noudatettavaksi sakon uhalla. Uhkasakkolain mukaisesti uhkasakon asettamispäätöksessä määrättävää määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Kainuun ELY-keskuksen asettaman uhkasakon tarkoitus on tehostaa ympäristöluvan noudattamista. Uhkasakko on mitoitettu siten, että se kannustaa toiminnanharjoittajaa selvittämään ja ratkaisemaan toiminnassaan olevat puutteet ja ympäristöluvan vastaisuudet. Mikäli uhkasakko tuomitaan maksuun, on toiminnanharjoittajalla Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan uhkasakon maksamisen jälkeen edellytyksiä toi-

minnan jatkamiseen. Uhkasakon asettaminen edesauttaa Kainuun ELY-keskuksen käsityksen mukaan toiminnan saattamista ympäristöluvan mukaiseen tilaan, mikäli yrityksellä on tarkoitus jatkaa toimintaansa. Mikäli muodostuville jätteille ei löytyisi hyödyn- tää- tai loppukäsittelyratkaisua, ei laitoksella ole edellytyksiä jatkaa toimintaansa, jolloin ympäristölupa on peruutettava.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että toiminnanharjoittajalla on riittävä osaaminen toiminnan järjestämiseksi ympäristöluvan mukaiseksi, minkä vuoksi ELY-keskus ei ole käyttänyt tehosteena teettämisuuhkaa. Toiminnanharjoittajan tekemänä ratkaisun toteuttaminen on tehokkaampaa kuin teettäminen, sillä valvontaviranomaisella ei ole kokemusta jätteiden kuljetusten tai toimitussopimusten tekemisestä.

Jätteiden varastointimäärien vähentämisvaatimus perustuu tavoitteeseen saada jätteiden varastointimäärät ympäristöluvan mukaiselle tasolle. Jätteiden varastointimäärät ylittävät ympäristöluvan salliman tason, mikä aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa ja tuo vaikeuksia, mikäli laitoksen toiminta keskeytyisi.

Päätöksen täytäntöönpano

Ympäristönsuojelulain 200 §:ssä säädetään päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemista koskevan 175 §:n perusteella annettu hallintopakkomääräys kuuluu näin ollen asioihin, joita koskevat päätökset voidaan määrätä täytäntöönpantaviksi muutoksenhausta huolimatta. Huomioiden sen, että päätöksellä pyritään saattamaan toiminta ympäristöluvanmukaiseksi eli lopettamaan luvanvastaisuutta koskeva rikkomus, Kainuun ELY-keskus katsoo tarpeelliseksi määrätä päätös välittömästi täytäntöönpantavaksi.

Kainuun ELY-keskus määrää ympäristönsuojelulain 200 §:n perusteella, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

Sovelletut säännökset

Hallintolaki (434/2003) 34 ja 36 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 2, 13 ja 14 §

Uhkasakkolaki (1113/1990) 6, 7, 8, 9, 10, 12 ja 22 §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 175, 184, 185, 190 ja 200 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksen hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on ratkaissut ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen johtaja Sari Myllyoja ja esitellyt johtava ympäristöasiantuntija Tatu Turunen, joka antaa päätöksestä lisätietoja (puh. 0295 023 892). Asian käsittelyyn ovat osallistuneet johtava asiantuntija Matleena Louhisalmi ja yksikön päällikkö Jari Pesonen. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

Päätöksen tiedoksianto

Kajaanin Romu Oy (saantitodistuksella)

Liitteet

Liite 1, Valitusosoitus.

VALITUSOSOITUS

Liite 1

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeuden** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **Vaasan hallinto-oikeudelle**. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteenä voidaan myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaan-ottolaitteissa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla). Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite	Käyntiosoite	Fax	Sähköposti
PL 204	Korsholmanpuistikko 43	029 56 42760	vaasa.hao@oikeus.fi
65101 VAASA	65101 VAASA		

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa (tuomioistuinmaksulaki 1455/2015, oikeusministeriön asetus 1020/2024). Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Tämä asiakirja KAIELY/418/2015 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/418/2015 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Myllyoja Sari 02.04.2025 12:53

Esittelijä Turunen Tatu 02.04.2025 12:52